MARTINI V. PAPÆ
In Constantiensi Concilio A. 1417. d. 11. Nov. Martini die electi
REGULÆ CANCELLARIÆ,
Altero statim post electionem die, np. 12. Nov.
à JOHANNE OSTIENSI, Cardinale & Vice-Cancellario,
more consueto in Concilio conscriptæ
& A. 1418. d. 26. Febr. ibidem publicatæ.

Ex antiquissimis Codicibus MSCtis
VINDOBONENSIBUS AC LIPSIENSIBUS.

ADillius, cujus perfecta sunt opera, & à quo ejus in terra vicario omnis perspicitur collata potestas, laudem & gloriam; Apostolicæ sedis, ipsi imperante vicario, laudabile regimen: Agendorum quorumlibet normam regiam: Ac juge prosperitatis publicæ fomentum.

Seqvuntur *Ordinationes*, sive *Regulæ*, per sanctissimum in Christo patrem & Dominum nostrum, Dominum MARTINUM, divina providentia PAPAM QUINTUM, anno Domini M. CCCC XVII *die* XII. *Novembris*, *in crastinum suæ assumtionis ad summi apostolatus apicem, & ante suæ coronationis solennia* factæ & editæ.

A. 1417. d. 11. Nov. Martinus V. electus Papa.

d. 12. Nov. regulæ hæ Cancellariæ factæ, ante ejus coronationem, ab Ostiēsi, Cardinale, Vice-Cancellario.

Quas *suo duntaxat tempore durare* voluit. (a) Quasque postmodum Ego JOHANNES OSTIENSIS EPISCOPUS, *sanctæ Romanæ Ecclesiæ* VICE-CANCELLARIUS, & CARDINALIS VIVARIENSIS nuncupatus, de ipsius Domini nostri mandato, tam in *Cancellaria Apostolica*, quam dictæ *sedis audientia publica*, publicari mandavi atque feci solenniter, ut est moris, *die Sabbathi, XXVI Februarii*, Pontificatus sui anno primo.

A. 1418. d. 26. Febr. publicatæ hæ regulæ.

Inprimis etiam nonnullorum suorum *prædecessorum*, donec super his aliud ordinandum duxerit, *inhærendo vestigiis*, *Reservationes* fecit, illis similes, quæ in constitutione felicis recordationis *Benedicti Papæ XII.* prædecessoris sui, quæ incipit: *Ad regimen*, continentur, ubicunque prælaturæ, dignitates, & beneficia, ibidem comprehensa, *vacaverint*.

Reservationes Martini V. similes antecessorum reservationibus.

Item declaravit, quæcunque & qualiacunque, canonicatus, præbendas, prioratus & præposituras, dignitates, personatus, officia & alia beneficia Ecclesiastica, secularia & regularia, cum cura, vel sine cura, in *Balthasaris, Johannis XXIII. Petri de Luna Benedicti XIII. & Angeli de Corario*, *Gregorii XII.* olim nuncupatorum, obedientiis, per contendentes de papatu inibi *reservata*: Et etiam, quæ dictus *Petrus*, tempore, quo de hujusmodi papatu contendere inciperet, obtinebat: Quæ videlicet tempore ac occasione subtractionis obedientiarum earundem, ipsis *Balthasari, Petro & Angelo, generali Constantiensi vigente concilio*, factæ, vacabant: Remansisse & remanere (b) per hujusmodi reservationem & decretum effecta: Nullum de illis, sive etiam cathedralibus Ecclesiis vel monasteriis, eorundem contendentium ordinationi & dispositioni reservatis, & tempore & occasione subtractionis hujusmodi vacantibus, præter Romanum Pontificem ea vice potuisse sive posse disponere, vel se intromittere quoquo modo. Ac decrevit iritum, &c.

Item prædicta die *reservavit generaliter*

(a) In Codice MSC. Lipsiensi: *Quas suo duntaxat tempore durante voluit observari.*
(b) In Codice MSC. Lipsiensi: *per hujusmodi reservationes & decreta, affecta.* Quod forte clarius.

Reservationes generales Martini V. pro domesticis suis & Cardinalium.

ter dispositioni suæ omnes dignitates majores in cathedralibus post Pontificales, & principales in collegiatis Ecclesiis, ac prioratus & præposituras conventuales, nec non præceptorias generales ordinum quorumcunque, & quæcunque beneficia, quæ *sui* & sanctæ Romanæ Ecclesiæ *Cardinalium familiares*, continui commensales, obtinent, & in posterum obtinebunt.

Reservationes Ecclesiarum urbis Romæ.

Item eadem die *reservavit generaliter* dispositioni suæ quoscunque canonicatus & præbendas, ac dignitates, personatus & officia, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, *in Basilica principis Apostolorum*, nec non sancti *Johannis Lateranensis* ac *B. Mariæ majoris de urbe* Ecclesiis, tum *vacantia*, & in antea *vacatura*.

Legati Pontificis excludun, tur à dispositione illarum reservationum papaliũ.

Item eadem die declaravit, quoscunque, etiam *de latere, Apostolicæ sedis legatos*, quamvis etiam hactenus super hoc autoritate prædicta sive facultate munitos, post hujusmodi ejus assumtionem non potuisse, sive in ante posse disponere quomodolibet de beneficiis dispositioni Apostolicæ generaliter reservatis: Decernens irritum &c.

Item eadem die *revocavit* omnes uniones, quacunque autoritate factas, quæ nondum suum sortitæ fuerint effectum.

Circa expeditionem literarum.

Regulæ Cancellariæ Pontificum ante Martinum, confirmatæ.

INprimis voluit & ordinavit Dominus noster, quod omnes & singulæ *Johannis XXII. Benedicti XII. Clementis VI. Innocentii VI, Urbani V. & Gregorii XI.* prædecessorum suorum, ordinationes & Regulæ, in cancellaria Apostolica, salvis infra scriptis, firmiter observentur.

De Expectativis (c)

De expectativis gratiis.

Item voluit & ordinavit, quod per signaturam quamcunque, in Rotulis super *expectativis gratiis* generaliter pro tempore factam super quibusvis petitionibus inibi contentis, nisi seorsim sufficienter signatæ appareant, literæ aliàs quàm super hujusmodi expectativis nullatenus expediantur. (d)

Expectativarum exceptiones.

Item voluit & ordinavit, quod in quibuslibet expectativis gratiis dignitates in cathedralibus majores post pontificales, & in collegiatis Ecclesiis principales, ac in regularibus prioratus, & dignitates conventuales, & præceptoriæ generales, semper *excipiantur*: Non obstante quacunque signatura, etiam *motu proprio* facta: Nisi specialiter in ea de majori dignitate, vel principali aut conventuali vel generali concederetur.

Idoneorũ potior habenda ratio in sacris beneficiis conferendis.

Item voluit & ordinavit, quod, salvis regulis infra scriptis, per quamcunque signaturam, gratiæ expectativæ in rotulo vel extra appositam, etiam pro quocunque, ad unum duntaxat beneficium, & unicam collationem, vel de canonicatu sub expectatione præbendæ alicujus Ecclesiæ, (e) etiam si petatur, literæ concedantur. Sed *pro idoneis*, ut infra, (f) poterit addi de dignitate, personatu, administratione vel officio Ecclesiæ, in qua petet de hujusmodi canonicatu, cum expectatione præbendæ. *In Italia* tamen petentibus duo

(c) In *Codice MSC. Lipsiensi* hæc est inscriptio: *De expectativis Regulæ Cancellariæ, lectæ & publicatæ pro parte Domini nostri Martini Papæ Quinti in audientia Contradictarum apud Ecclesiam Sancti Stephani, Constantiæ, die Sabbati, XXVI. mensis Februarii.* Nisi forte hoc tituli augmentum ad totius potius operis hujus frontem pertineat: Quod ab amanuense aut librario imprudente huc relatum. Quod ex eo fit verosimile, quod nullus operi huic *in hoc codice* titulus sit præmissus. Deinde non sequentes solùm sed & præcedentes regulæ illo in loco, eodemque die sunt lectæ & publicatæ, ut in operis exordio est notatum.

(d) In MSCto Lips. brevior est hæc constitutio, his verbis: *Quod per generalem signaturam, in quibuscunque Rotulis expectativarum factam, literæ aliàs quàm super hujusmodi expectativis nullatenus expediantur.*

(e) In MSCto Lipsiensi: *Si petatur, literæ expediantur.*

(f) In MSC. Vindobonensi: *Ut prima* legebatur, vitio, ut apparet, veteris librarii. Unde ex MSC. Lipsiensi *infra* fuit restituendum.

In Italia. duo dentur beneficia & totidem collationes, etiamsi unum illorum (*g*) duntaxat canonicatus & præbenda Ecclesiæ cathedralis existat. Verum ubicunque petens *ad beneficia* simpliciter, & ut supra *idoneus*, habeat, etiamsi canonicatus & præbenda, dignitas, personatus, administratio vel officium, in cathedrali, etiam metropolitana, aut collegiata Ecclesia (*h*). Aliis autem detur, etiamsi in Ecclesia cathedrali, ac canonicatus & præbenda alterius, quàm ipsius cathedralis Ecclesiæ, seu officium, ubicunque fuerit. Et omnibus istis in qualibet Ecclesiarum prædictarum canonicatus & præbenda cum præstimoniis & præstimonialibus portionibus, nec non oblegiis, abditamentis, ferculis, supplementis, & similibus, unius tantum ipsius Ecclesiæ canonicatus quomodolibet vacantis vel vacaturi. Quorum fructus, si impetrans *doctor* vel *Licentiatus* in aliquo jurium, cum rigore examinis, aut *in Theologia* saltem *formatus Baccalaureus* fuerit, LX. aliàs XXX. librarum Turonensium (*i*) parvorum, vel tantundem in alia moneta, secundum taxationem decimæ non excedant, pro uno beneficio veniant, si ad hoc petitiones eorum se extendant.

De taxa beneficiorum sacrorum eruditis conferendorum.

Item voluit & ordinavit, quod, ubicunque literæ expediantur in expectativis pro *Magistris, Licentiatis, baccalaureis formatis in Theologia, & Doctoribus in jure canonico vel civili*, tam secularibus quam regularibus, *ad unum beneficium* tantùm, cujuscunque taxæ fuerit, vel de canonicatu sub expectatione præbendæ ac dignitatis, personatus, administrationis vel officii, &c. ut supra, collegiatæ vel cathedralis Ecclesiæ, si petatur: Si vero signatura suffragetur eis *ad duo vel plura*, detur taxa in universo ad C. & L. libras Turonensium parvorum, vel tantundem in alia moneta, secundum taxationem decimæ.

In Gallia, & Hispania.

Item *in partibus Gallicanis* ac per totam *Hispaniam*, sive signatura ad unum sive ad plura beneficia se extendat, detur *Magistris in medicina, & in jure canonico vel civili Licentiatis* cum rigore examinis, in beneficiis secularibus, in locis, in quibus antiqua *taxatio* decimæ ad illius medietatem est *reducta*, (*k*) si cum cura, LXXX, si sine cura LX. Ubi verò *reductio* non est, si cum cura, C. & XX, si vero sine cura fuerit, LXXX. librarum Turonensium parvorum, secundum taxationem ante dictam. (*l*)

Item, quod in *Theologia non formati, aut in jure canonico vel civili Baccalaurei*, nec non *in medicina*, ac *sine rigore examinis in aliquo jure licentiati, & in artibus Magistri*, habeant in locis, in quibus est antiquæ taxationis reductio, si cum cura LX. & sine cura XL. In aliis autē, si cum cura C. & si sine cura fuerit LXX. librarum Turonensium (*m*) prædictorum, secundum taxationem (*n*) ante dictam.

Item cæteri *seculares* habeant in locis reductionem habentibus, de qua supra, si cum cura, XL, si sine cura, XXX. Et *in aliis*, si cum cura, LX, si sine cura fuerit, XL. librarum Turonensium similium.

Item *regulares non graduati*, (*o*) ut supra, habeant in locis cum reductione præmissa, LX, & in aliis LXXX. librarum Turonensium similium, secundum taxationem antedictam.

Item

(*g*) In MSC. Lipsiensi hæc vox, *duntaxat*, est omissa.
(*h*) In MSC. Lips. additur: fuerit.
(*i*) In MSC. Lips. vocula hæc *parvorum* hic non legitur: paulo tamen post, dum redit, in Lipsiensi æque ac Vindobonensi comparet.
(*k*) Ex MSCto Lipsiensi, librarii lapsu omissa sequentia, in Vindobonensi recte expressa, ut oppositio docet: *si cum cura, LXXX. si sine cura LX. Ubi verò talis reductio non est*, & sic porro.
(*l*) In MSC. Lips. *secundum taxationem decimæ.*
(*m*) in MSC. Lips. *parvorum*, ut aliàs.
(*n*) In MSC. *eandem.*
(*o*) In MSC. Lips. librarii utique neglectu, desiderantur sequentia omnia in hac constitutione, à verbis, *ut supra*, usque ad hæc sequentis regulæ verba, *taxam habeant.*

Item *seculares non graduati* taxam habeant in *Alemania*, *Scotia*, *& in Hibernia*, si cum cura XXV, & si sine cura, XVIII. *In Anglia* vero, si cum cura, XL, & si sine cura, XXX. Regulares autem XXX marcarum.

Item *in Italia* dentur, si cum cura, LX, & si sine cura, XL florenorum auri, secundum taxationem prælibatam.

Item *in forma pauperum* detur *in locis Gallicanis* cum reductione præscripta, si cum cura, [p] XXV, & si sine cura, XV. Et *in aliis locis*, si cum cura, L, & sine cura, XXX. Et *in Hispania & Arragonia*, si cum cura, XL. & si sine cura XXV, librarum Turonensium parvorum. *In Almania*, si cum cura, XXV, & si sine cura XV. *In Anglia* vero, si cum cura, XXX, & si sine cura, XX marcarum. (q) *In Italia* vero, si cum cura, XXX, & si sine cura, XXV florenorum aureorum.

Item voluit & ordinavit, quod *in partibus Gallicanis* in expectativis nulli detur (r) ad canonicatus & præbendas Ecclesiarum cathedralium: [s] *Magistris in Theologia, Doctoribus & Licentiatis* cum rigore examinis *in jure canonico vel civili, Magistris in Medicina, Licentiatis & Baccalaureis in Theologia, Magistris in artibus*, qui per septennium post magisterium (t) in artibus rexerint, vel in Theologia tamdiu studuerint, Apostolicæ sedis officialibus, apud eandem sedem [u] suis officiis actu pro tempore insistentibus, Domini nostri Papæ, Cardinalium, Imperatoris, Regum & Ducum nepotibus & consangvineis ac nobilibus, duntaxat *exceptis*. Aliis verò ad hujusmodi canonicatus & præbendas petentibus detur de beneficio, cum cura vel sine cura, *prout capaces fuerint*, etiamsi canonicatus & præbenda alterius quam cathedralis Ecclesiæ existat, ad integram collationem, utpote Archi-Episcopi, Episcopi & capituli singulorumque canonicorum & personarum, etiam dignitates [x] obtinentium Ecclesiæ, in qua ad præbendas petebant se admitti.

Item voluit & ordinavit, quod *nullus* in rotulis gratiarum expectativarum, (y) datas ordinatas habentibus, *possit aliquem ponere loco sui.* *De substitione in beneficiũ promissũ.*

Item, quod *petenti* ad cujuscunque seu quorumcunque collationem, vel ad plures collationes aut Ecclesias *disjunctive*, detur duntaxat una collatio, vel Ecclesia ex petitis, talis videlicet, qualem verosimiliter habuisset, si eam in sua petitione specificasset. Voluit autem, quod, si plures personæ gratias expectativas in eadem supplicatione petierint, literæ pro primo duntaxat expediantur, & alii careant omnino (z) petitis. *De petitione beneficii disjunctiva.* *Si plures eadem epistola petant beneficium.*

Item voluit & ordinavit, quod *in Parisiensi, Rothomagensi, Tornacensi, Cameracensi, Bajocensi, Narbonensi, Remensi, Ambianensi & Leodinensi* Ecclesiis, nulli detur ad canonicatus, & præbendam ex rotulis expectativis quibuslibet: In *Theologia & Medicina Magistris & Doctoribus, cum rigore examinis in aliquo jure licentiatis*, fratribus, nepotibus, (*) & consangvineis Germanis Dominorum Cardinalium, & Magistris nobilibus ac officiali- *De Canonicatibus quarundam Ecclesiarum Gallicanarum.*

(p) in MSC. Lipsiensi alia hic reperitur taxa, his verbis: *Si cum cura XXX, & si sine cura, XXV.* in ceteris omnia sunt paria.

(q) In MSC. Lips. sequentia hujus regulæ de Italia desiderantur.

(r) In MSC. Lips. hic insertum: *in expectatione.*

(s) Inserta hic in Codice Lipsiensi vox *nisi.*

(t) Absunt ex Codice Lipsiensi hæ voces *in artibus.*

(u) Hæ voces, *suis officiis*, desunt quidem in Vindobonensi, sed ex MSCto Lipsiensi restitui debuerunt, ad sensum reddendum.

(x) In Lipsiensi MSC. hic additum: *Ecclesiasticas.*

(y) In MSC. Lips. *datum ordinatum.*

(z) In MSC. Lips. *impetratis.*

(*) In *Codice Lips.* non habetur *& consangvineis.*

officialibus duntaxat ſedis Apoſtolicæ, exceptis.

Item voluit & ordinavit, quod per quamcunq; ſignaturam, *clauſula, etiamſi ſingula conferre habeant*, vel etiam ratione dignitatum &c. quas extra eandem Eccleſiam obtineret, nullatenus in literis expectativis concedatur.

Item, quod *Magiſtri, Doctores, Licentiati in jure canonico vel civili*, ac *Magiſtri in medicina*, nec non *Licentiati & Baccalaurei formati in Theologia*, unà cum gratiis expectativis quibuscunque obtentis, in rotulis vel ſupplicationibus particularibus poſſint quæcunque *beneficia compatibilia*, quæ obtinent, retinere, dummodo fructus eorum (*Aa*) CCCC. libras parvorum Turonenſium vel tantundem in alia moneta importatis non excedant.

De beneficiis compatibilibus.

Item, quod *in Theologia non formati & in jure canonico vel civili baccalaurei*, vel *Magiſtri in artibus, & Licentiati in medicina*, una cum gratiis expectativis poſſint quæcunque *beneficia compatibilia*, quæ obtinent, *retinere*, dummodo eorum fructus &c. (*bb*) CC. libras, vel tantundem in alia moneta in portatis non excedant.

Item quod alii *non graduati* etiam *beneficia*, quæ obtinent, *compatibilia* cum eorum gratiis expectativis *retinere* valeant, dummodo eorum fructus &c. (*cc*) C. libras vel tantundem (*dd*) in portatis non excedant.

Voluit tamen idem Dominus noſter, quod qui habebit *quinque beneficia vel ultra*, quod ſi gratiam expectativam ad unum beneficium, (*ee*) aut unum beneficium vacans, vel certo modo vacaturum, (*ff*) ſeu plura impetret, quod teneatur dimittere tot beneficia, de habitis, quot beneficia aſſequeretur: Protonotariis, correctore literarum Apoſtolicarum ac contradictarum, & ſacri palatii Apoſtolici cauſarum Auditoribus, & Secretariis, nec non Domino Vice-Cancellario, vel ejus locum tenente, in camera Apoſtolica præſidenti aſſiſtentibus, duntaxat *exceptis:* Etiam ſi infra ſummas ſupra ordinatas comprehenderentur, niſi *in regnis Siciliæ & Trinacriæ, & in provincia Beati Petri, in Thuſia & Marchia Anconitana*, ac *in urbe* ac ejus diſtrictu.

De cumulo beneficiorum ſacrorum.

Item voluit & ordinavit, quod obtinentes beneficia Eccleſiaſtica quæcunque, vel *in eis jus habentes*, etiam illorum non expreſſo valore, poſſint in communi forma impetrare per petitorum aſſecutionem pacificam obtenta, ac jus hujusmodi realiter dimittendo.

Item voluit & ordinavit, quod in gratiis beneficialibus quibuscunque, per eum quibusvis perſonis pro tempore faciendis, (*gg*) *omnium & ſingulorum beneficiorum*, quæ per eas, etiamſi motu proprio fiant, conceduntur, & (*hh*) aliis nihilominus obtentorum, & de quibus, vacantibus, vel certo modo vacaturis, impetrantibus proviſum aut provideri mandatum vel conceſſum extiterit, niſi ipſi impetrantes ea forſan dimittere maluerint, vel aliàs propter eorum incompatibilitatem dimittere tenerentur, *verus valor* in moneta quacunque ſecundum æſtimationem communem exprimatur. Aliàs literæ ſuper gratiis hujusmodi nullatenus conficiantur. Et *ſub generali clauſula*, in petitionibus plerumque poni ſolita, non obſtante gratia expectativa ſeu diſpenſatione, ſuper obtinendis incompatibilibus in cancellaria Apoſtolica exprimenda in literis ſuper hujusmodi petitionibus conficiendis, quis ultra duo

De valore beneficiorum ſacrorum

primendo.

(*Aa*) In MSC. Lipſ. numerus multo minor librarii forte lapſu expreſsus, nemp. 4. *librarum*, pro 400.
(*bb*) In MSC. Lipſ. *CL. librarum.*
(*cc*) In Lipſ. MSC. & hic minor eſt numerus, *LX libras.*
(*dd*) In MSC. Lipſ. inſertum, *ut ſupra.*
(*ee*) In MSC. Lipſ. non leguntur hæc verba: *aut unum beneficium vacans.*
(*ff*) In Codice Lipſ. eſt *ſi.*
(*gg*) In MSC. Lipſ. hic inſertum: *motu proprio factis.*
(*hh*) In Codice Lipſ. *in aliis.*

duo beneficia pro qualibet ex gratia & dispensatione hujusmodi nequeat explicare. Qvod si ad plura ipsa gratia vel dispensatio se extendat, petitiones ipsæ omni penitus careant effectu.

Singularis consvetudo quarundam Ecclesiarum in prabendis non ascendēdi.

Item voluit & orninavit, quod si aliqui in expectativis gratiis petant, statutis & *consvetudinibus Ecclesiarum*, quibus cavetur, quod *nullus* inibi *de minoribus prabendis ad potiores sive majores prabendas ascendat*, derogari, literæ cum clausula derogationis hujusmodi nullatenus expediantur, nisi eam ipsius Domini nostri Papæ signatura importet expresse, vel ad partem clausula concedatur antedicta.

De Vacantiis.

De vacātibus officiis sacris inter petentes distribuendis.

Item voluit & ordinavit, quod in gratiis beneficialibus *vacantibus* aut certo modo *vacaturis*, quibuslibet, *si plura petantur beneficia*, unum cujuscunque annui valoris per simplicem signaturam, & addito, *ut petitur*, duo (*ii*) vel tria & non plura petita beneficia veniant, dummodo etiam illorum fructus &c. ultra LX. (*kk*) in portatis vel C. libras Turonensium parvorum communi æstimatione, sive tantundem in alia moneta, non valeant annuatim.

Item voluit & ordinavit, quod in quibuscunque gratiis beneficialibus super vacantibus nulla detur *clausula, generalem reservationem importans*, nisi ex primo vacationis modo, inibi dispositive narrato, aliqua talis reservatio elici possit expresse: Sed aliàs etiam per simplicem signaturam quamcunque veniant omnes modi vacationum & per constitutionem *Execrabilis*, nec non clausulæ devolutionis & specialis reservationis, ac de lite inter alios pendente, si petantur, collitigantes tamen ac etiam alii petentes, scil. neuter in singulis eorum petitionibus super litigiosis beneficiis quibuslibet, de lite, cui se ingerere contendunt, sufficienter faciat mentionem. Aliàs literæ super petitionibus ipsis cum hujusmodi expressione litis non expediantur quocunque modo. Una verò reservationum ex hujusmodi primo vacationis modo, ut præmittitur, elicita, reliquæ petitæ generalium reservationum clausulæ concedantur. (*ll*)

Item voluit & ordinavit, quod ex quibuscunque petitionibus, super novis provisionibus, per *concessum* pro tempore signandum, nulla detur *clausula, generali reservatione, etiam in præsenti disponitur*, aut aliis vacationum modis expressam quomodolibet comprehendens: Nisi per Dominum Vice-Cancellarium data reperiatur apposita singulis petitionibus ante dictis. (*mm*)

Item voluit & ordinavit, quod super beneficiis *de jure patronatus laicorum* quibuslibet, qualitercunque & ubicunque pro

(*ii*) In Lipsiensi Codice omissa nonnulla, hic expressa. Scribitur enim: *duo vel plura petita beneficia.*

(*kk*) Et hic in MSC. Lipsiensi ita scribitur: *Ultra LX. librarum Turonensium parvorum, vel tantundem in alia moneta inportatis non valeant annuatim.*

(*ll*) In MSCto Lipsiensi hæc Constitutio aliter est consignata: *Item voluit & ordinavit, quod in quibucunque gratiis beneficialibus super vacantibus veniant etiam per simplicem signaturam omnes modi vacationum, & per constitutionem* Execrabilis *petiti, dummodo ex illis, praterquam de primo dispositive narrato, aliqua generalis reservatio non resultet, & etiam clausula devolutionis & specialis reservationis, nec non de lite inter alios pendente, si petant, collitigantes tamen, vel etiam alii petentes, si neuter in singulis eorum petitionibus super litigiosis beneficiis quibucunq;, de lite, cui se ingerere contendunt, sufficientem faciat mentionem. Aliàs litera cum hujusmodi expressione licet super eisdem petitionibus nullatenus expediantur.*

[*mm*] In *MSCto Lipsiensi* & hæc constitutio alio stylo consignata: *Item voluit & ordinavit, quod in literis super quibuscunque gratiis beneficialibus nulla prorsus alia quam per Constitutionem* Execrabilis *ponatur clausula per generalem reservationem quamcunque, nisi in hujusmodi gratiarum supplicationibus dispositive expressam; Et una reservatione ut pramittitur expressa cetera generalium reservationum veniant, si petentur.*

pro tempore vacantibus, literæ Apostolicæ, nisi in eis, quod illa tanto tempore vacarunt, quod eorum collatio juxta Lateranensis statuta concilii est legitime devoluta, vel quod ipsorum patronorum ad id accedat assensus, expresse ponatur, *nullatenus concedantur*, nisi ipse Dominus noster signaret, etiamsi de jure patronatus laicorum existat.

Item voluit & ordinavit, quod si in aliqua supplicatione petatur beneficium, *per obitum* vel alio modo vacandi in cancellaria Apostolica exprimendum, nequaquam super illa, nisi petens alicui per eum, prius habito colorato titulo, immitteretur, literæ expediantur, sed omni prorsus careant effectu.

Item voluit & ordinavit, quod in literis provisionum Ecclesiarum titularium ponatur *clausula, quod ad ipsas promomoti in eis residere teneantur*, nec possint sine speciali indultu à Papa Pontificalia extra suas civitates & diœceses exercere: Nec expediantur literæ, nisi prius de assignatione provisionis annuæ eis aliunde factæ usque ad summam ducentorum florenorum auri [*nn*] de camera doceatur.

Officia, quibus præsentes fungi tenentur prælati.

Item, quod si in aliqua supplicatione de beneficio vacante aut certo modo vacaturo petatur *data anterior*, nullatenus ipsa veniat, quodque literæ super petitionibus, in quibus data non est apposita, non expediantur, nisi sub data diei, qua in cancellaria ponentur.

Item voluit & ordinavit, quod si aliqui religiosi petant aliquod *beneficium ad nutum revocabile*, cum *clausula*, quod exinde pro solo nutu Abbatis vel superiorum non possit amoveri, literæ quoad ipsam clausulam nullatenus expediantur, nisi idem Dominus noster ponat signaturam, quod non possint amoveri, vel ad partem clausulam ipsam concedat.

Beneficiũ ad nutum revocabile.

De Dispensationibus.

Item voluit & ordinavit, quod per quamcunque signaturam petentibus sibi qualitercunque *de beneficiis Ecclesiasticis* etiam *cum dispensatione* provideri, *dispensatio* nulla detur, nisi per ipsam signaturam expresse concessa appareat, vel, nisi talis fuerit gratia, quæ totaliter actum hujusmodi dispensationis concerneret, vel sine illa de aliquo operari non posset.

De dispensationibus Pacis palibus in officiis sacris impetrandis.

Item voluit & ordinavit, quod petentibus, secum *super defectu natalium*, quem patiuntur, dispensari, si in aliqua sint licita facultate *graduati* vel *magni nobiles*, dentur per simplicem signaturam *quatuor*, & addito, *ut petitur*, ultra petita, etiam si canonicatus & præbendæ, dignitates etiam majores in cathedralibus, etiam metropolitanis, seu principales in collegiatis Ecclesiis fuerint. Aliis autem dentur per simplicem signaturam *duo*, & per *fiat, ut petitur*, [*oo*] si tot petantur, beneficia Ecclesiastica quæcunque, dummodo canonicatus & præbendæ in cathedralibus Ecclesiis, aut dignitates non existant. Circa *spurios* tamen & *expositos* ac consimiles consulatur idem Dominus noster, vel Vice-Cancellarius, ut major in illis *restrictio* servetur. *Clausula non facienda mentionis de defectu*, non veniat, nisi seorsim concedatur.

Super defectu natalium.

De spuriis & expositis.

Item voluit & ordinavit, quod petentibus, secum *super obtinendis incompatibilibus dispensari, si in Theologia aut jure canonico vel civili Doctores, vel cum rigore examinis Licentiati, seu magni nobiles* fuerint, per simplicem signaturam (*pp*) annus, & per *fiat, ut petitur*, biennium etiam, ad duo duntaxat ex hujusmodi incompatibilibus: Dummodo tamen illa in cathedralibus majores post Pontificales, vel collegiatis Ecclesiis principales dignitates, seu parochiales Ecclesiæ, insimul, aut tales mixtim non

De dispensatione super incompatibilia.

(*nn*) *In MSC. Lipsiensi* hæ voces *de camera* non leguntur.

(*oo*) In *MSCto Lipsiensi* hic insertum *quatuor*.

(*pp*) In *MSC. Lipsiensi* plenius: *Detur ad quinquennium, & addito, ut petitur, quoad vixerit ad duo incompatibilia quæcunq;. Aliis verò per simplicem signaturam cedat annus*, & sic porro.

non fuerint, & cum potestate permutandi, si petatur. Poterit tamen Vice-Cancellarius, vel ejus Locumtenens pro tempore, circa personas alias in licita facultate quacunque, etiam *minus graduatas*, superiorem restrictionem de hujusmodi dignitatibus ac parochialibus Ecclesiis, per tales alios, ut præmittitur, insimul [*qq*] retinendis, moderare, personarum earundem, nec non locorum pensata qualitate.

De Beneficiis parvis. (*rr*)

De dispēsatione super ætate in sacris officiis impetrandis.

Item voluit & ordinavit, quod (*ss*) pro nullo, nisi saltem *XXII. suæ ætatis annum* attingat, expediantur literæ, quod beneficium quodcunque *cum cura*, vel etiam pro *minori, XVII. annorum* complete, quod dignitatem vel personatū, etiam (*tt*) *sine cura*, valeat obtinere.

De dispēsatione super ordinibus sacris.

(*uu*) Item voluit & ordinavit, quod secum dispensari petentibus, ut ratione *Ecclesiasticorum beneficorum, curatorum*, aut aliàs ex privilegio, statuto, vel consvetudine *sacros ordines requirentium*, ad ordines, quos hujusmodi beneficia requirunt, vel aliquem ex illis, se non teneantur facere promoveri, si *in Romana curia vel generali studio residere* voluerint, per signaturam simplicem detur quinquennium, (*xx*) & addito, *ut petitur, septennium*. Alibi verò residendo, ex quacunq; signatura qvinqvennium duntaxat concedatur. Hoc tamen semper adjuncto, quod saltem infra annum, à tempore datæ dispensationis hujusmodi, *in subdiaconos sint promoti.*

De dispēsatione super successione in officio sacro paterno.

Item voluit & ordinavit, quod de cætero etiam per signaturam quamcunque nulli, cujusvis dignitatis, gradus, conditionis existat, ut *suo genitori in beneficiis immediate succedere*, vel in Ecclesiis, in quibus ipse genitor beneficiatus extitit, beneficia obtinere valeat, literæ quomodolibet (*yy*) concedantur.

De Fructibus percipiendis.

De fructibus beneficiorum sacrorum in absentia percipiendis.

Item voluit & ordinavit, quod petentibus *sibi de suorum beneficiorum fructibus in absentia responderi, si in curia Romana vel in studio generali*, per signaturam quamcunque quinquennium, & addito, ut petitur, septennium, in altero vero beneficiorum suorum residere volenti, triennium duntaxat concedatur. (*zz*)

De Indulgentiis.

De indulgentiis

Item voluit & ordinavit Dominus noster, quod *indulgentia* per eum deinceps concedendæ, sive per *fiat* [*aaa*] concedentur, sive per *concessum visitantibus* videlicet Ecclesias vel pia loca, seu illis eleemosynas etiam *ad fabricam* vel aliàs, &c. porrigentibus, durent duntaxat *per decem annos.* Et dentur solùm festivitates seqventes: Videlicet [*bbb*] septem Domini nostri, & quatuor beatæ Mariæ, Johannis Baptistæ, Sanctorum Aposto-

Ad decē annos.

(*qq*) In MSC. Lips. *perpetuandis.*

(*rr*) In MSC. Lips. alia est inscriptio, np. *De dispensationibus super ætate.*

(*ss*) In MSC. Lips. *nulli nisi XXII.* & sic porro.

(*tt*) In *MSC. Vindobon.* scriptum erat *signatura*, vitio utique librarii. Restituimus *sine cura*, quod videtur rectius, ex *MSCto Lipsiensi.*

(*uu*) In *Lips. Codice* præmittitur titulus: *De dispensationibus ad non sacros.*

(*xx*) Ex *Lips. Codice* addita sequentia, quæ librarii lapsu ex *Vindobonensi MSCt.* omissa: *& addito, ut petitur, septennium. Alibi verò residendo, ex quacunque signatura quinquennium* & sic porro

(*yy*) In *MSC. Lips.* inseritur: *de succedendo in beneficio patris.*

(*zz*) In *MSC. Lips.* sequitur hic titulus: *De diversis formis.* Subjungiturque constitutio, quæ incipit: *Item cum execrabili*, quæ in *Codice MSC. Vindobonensi* infra f. 983. legitur. Hacq; constitutione in Lipsiensi Codice finita, succedit titulus *De indulgentiis.* Qui titulus in Vindobonensi Codice etiam non comparebat. Ast in constitutionibus ipsis recensendis eadem series in utroque codice.

(*Aaa*) In Lips. Codice, *signentur.*

(*bbb*) *In Vindobonensi Codice* legebatur *nativitatem*, vitio utique librarii. Qvare ex *Lipsiensi* restituimus *septem.*

Apostolorum Petri & Pauli, celebritas omnium Sanctorum, nec non sanctorum, sub quorum vocabulo Ecclesiæ sive loca hujusmodi sunt fundata, in dedicatione earundem Ecclesiarum & locorum, ac etiam octavis dictarum festivitatum octavas habentium. Et ponatur *clausula, volumus, quod si alias* &c. Si tempus indulgentiarum adhuc duret, (*ccc*) voluit, quod si aliqua *indulgentia pro una tantum die anni* petita fuerit, non apponantur festa prædicta, ipsaque indulgentia in perpetuum duret.

Ad unum diem anni.

Item voluit & ordinavit, quod si aliquæ *indulgentia pro Ecclesiis hospitalibus* aut piis locis, ad instar indulgentiarum aliis Ecclesiis vel aliis locis concessarum petantur, si non (*ddd*) plene specificatæ fuerint, literæ non expediantur super [*eee*] illis.

Pro Ecclesiis hospitalibus.

Item voluit & ordinavit, quod in literis Apostolicis super indulgentiis, per ipsum deinceps concedendis personis visitantibus Ecclesias, seu alia loca pia, vel *ad* eorum reparationem seu *fabricam manus porrigentibus adjutrices*, seu inibi pias eleemosynas erogantibus, si supplicatio signata fuerit per *fiat*, si Ecclesia Cathedralis, vel insignis collegiata Ecclesia aut solenne monasterium fuerit, *tres*, aliquando *duo anni*, & totidem *quadragenæ:* Et si per *fiat*, *ut petitur*, (*fff*) pro cathedrali aut collegiata Ecclesia aut monasterio hujusmodi, *quatuor*, aliquando *tres anni* & totidem *quadragenæ*, licet plures petantur, [*ggg*] per singulas vero *octavarum* festivitatū consvetarum, [*hhh*] & pro capellis vero tantummodo C. dies apponantur.

De indulgentiis à Cardinalibus indultis.

Item voluit ordinavit, quod deinceps aliquæ literæ *super concessione indulgentiarum* hujusmodi, aut etiam *à pœna & culpa*, pro quibuscunque personis, *sub sigillis Cardinalium* seu alterius cujuscunque non expediantur. Qvod si secus fiat, eo ipso sint *nullæ*. Et in literis Apostolicis super illis conficiendis ponatur *clausula jejunii.*

De diversis Formis.

Item voluit & ordinavit, quod omnes & singulæ beneficiales gratiæ quorumcunque, [*iii*] qui *Consiliarii*, *Secretarii*, aut *familiares ac officiarii Cardinalium*, *Regum*, *Ducum*, *Comitum*, *Principum* seu aliorum quorumcunque, videlicet in petitionibus illis, pro tempore porrectis (*kkk*) asseruntur, nisi *realiter* tempore datæ petitionum hujusmodi & antea *per duos menses integros tales extiterint*, nullius sint roboris vel momenti: Et in literis, super hujusmodi petitionibus conficiendis, *de mensibus eisdem*, ut præmittitur, mentio habeatur expressa.

Civilis ministri Principū, quibus beneficia sacra per Papam impertienda, sint non titulares, sed vere officii fūcti.

Item voluit & ordinavit, quod nullus ex Dominis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, vigore cujuscunque gratiæ expectativæ, etiam motu proprio, & sub quacunque forma vel expressione verborum concessæ hactenus, vel inposterum concedendæ, possit aliquam dignitatem in cathedrali post pontificalem majorem, vel in collegiata Ecclesia principalem seu parochialem Ecclesiam vel prioratum, seu aliam dignitatem conventualem, vel præceptoriam generalem, vel officium claustrale, seu etiam quodcunque aliud, cujus fructuum valor ad summam LXX. librarum Turonensium parvorum, vel alterius æquivalentis monetæ importatis

Cardinalium beneficiare strigūtur.

(*ccc*) In Lipsiensi Codice sequentia videntur mutilata librarii neglectu. Scribitur enim: *Voluit tamen quod si aliqua indulgentia in perpetuum duret.* Cetera omissa.

(*ddd*) In Lips. Codice, *si non plena & specificata*, errore forte librarii.

(*eee*) In Lips. MSC. *aliis.* Rectius forte *illis*, ut in Vindobonensi.

(*fff*) In MSC. Lips. est *in.*

(*ggg*) In Lips. Codice: *pro singulis verò diebus octavarum.*

(*hhh*) Desunt in *Codice Lipsiensi* hæc verba: *& pro capellis vero.*

(*iii*) In Viennensi desiderabatur hæc vox *qui*, quam ex Lipsiensi restituiums.

(*kkk*) In *Vindobonensi Codice*, forte librarii lapsu, *assecuti*, in *Lipsiensi Codice* legitur clare *asseruntur.*

tis non ascendat, beneficium Ecclesiasticum acceptare, seu sibi de illo (*lll*) vel alio facere provideri; Ipsæque *acceptatio & provisio*, si fiant, nullius sint momenti. (*mmm*)

Item voluit & ordinavit, quod quicunque vigore gratiarum expectativarum acceptaverit quæcunque beneficia Ecclesiastica, secularia vel regularia, cum cura vel sine cura, etiamsi canonicatus & præbendæ ac dignitates, personatus vel officia seu administrationes fuerint, teneantur & debeant *infra unius mensis spatium*, à tempore hujusmodi acceptationis computandum, *de* hujusmodi *beneficiis* per eos *acceptatis*, ut præfertur, sibi *per suos executores* vel (*nnn*) subsecutores *facere provideri*. Alioquin lapso dicto mense, hujusmodi acceptationes per eos factæ, & quæcunque inde secuta, quoad numerum & qualitatem beneficiorum, quæ acceptationes concernerent, vel (*ooo*) concernere possent, eo ipso sint cassa & irrita, nulliusq; roboris vel momenti: Et quod infra tres menses ex tunc immediate sequentes teneatur hujusmodi acceptationes & provisiones in *loco beneficii publicare*, aliàs gratia & acceptatio & provisio hujusmodi sit nulla.

De modo beneficiũ Ecclesiasticum occupandi & publicandi.

Item voluit & ordinavit, quod si ipse faceret gratiam de beneficio sine cura, vel de canonicatu, sub expectatione prebendæ alicujus Ecclesiæ, alicui constituto *in nono vel decimo anno suæ ætatis, annoto tacito*, de hujusmodi ætate gratia ipsa sit nulla. Et idem in vacantibus vel certo modo vacaturis.

Item voluit & ordinavit, quod in literis super *confirmatione* cujuscunque *unionis, compositionis, trantactionis* vel alterius *contractus, clausula, supplens defectum*, si quis in eo continetur, nullatenus concedatur, *nisi ipsi defectus essent in petitione specialiter expressi*, vel illa per *fiat, ut petitur*, fuerit signata.

(*ppp*) Item, cum, execrabili potissime aliàs in Dei Ecclesia extirpato schismate, pluribus, *solius præsidentis* (*qqq*) *oculo conquiescente*, ordine turbato relictis, nonnulli *clerici* & Ecclesiasticæ personæ, *seculares & regulares*, etiam *mendicantium* & aliorum *ordinum diversorum, superstitiositatis & ambitionis velamine* (*rrr*) *devecti*, pro suorum ordinariorum ac superiorum victima, tamen potiori calcanda ac *subterfugienda obedientia, in sedis Apostolicæ capellanos* recipi, ac super hujusmodi literis ejusdem sedis Camerarii processus, diversas sententias, censuras Ecclesiasticas, atque pœnas continentes, fieri procurarunt: Propterea ab eorundem superiorum ac ordinariorum jurisdictione prætendentes penitus se exemptos; Unde rerum experientia attestante magistra, *licentia laxato freno*, nonnulla per illorum aliquos commissa *excessus & crimina prateriere detestabiliter impunita*: Idem Dominus noster, super his providere

Post schisma in Cõcilio Const. compositũ remansere in Ecclesia aliqui pravi mores.

Clerici olim multũ ambitiosi.

Ars pristina cleri, superiorũ imperium excutiendi.

Singularis charakter Capellani apostolicæ sedis.

(*lll*) In Lips. Codice non habentur hæc *vel alio*.

(*mmm*) In MSC. Lips. sequitur integra Constitutio quæ in Vindobonensi non extat: *Item ut aliquando præsumptæ fraudes evitentur, voluit & ordinavit, quod nullus possit beneficium quodcunque & qualecunque, vigore vel sub obtentu cujuscunque gratiæ expectativæ sibi factæ, literis super ea non confectis, acceptare. Quod si secus fiat, acceptores hujusmodi non valeant, nec per eos aliquod præjudicium cuiquam alteri generetur.*

(*nnn*) In Lipsiensi Codice est *subexsecutores*, quod forte rectius.

(*ooo*) Hic filum librarii in Codice Lipsiensi est abruptum. Ut sequentia omnia in eo desiderentur.

(*ppp*) Integra hæc constitutio in Codice Lipsiensi non hic loci, sed supra, ut n. zz. notavimus, inserta habetur. Nos autem ordinem Codicis Vindobonensis secuti sumus.

(*qqq*) In *Vindobonensi codice* legitur, *Ecclesia*, in Lipsiensi vero rectius, *oculo*, quod restituendum fuit, sensu urgente.

(*rrr*) Legitur in Vindobonensi Codice *devecti*, sed in Lipsiensi est, *devoti*, fortasse *devincti* legendum.

videre intendens, voluit & ordinavit, atque decrevit, quod tales (*sss*) recepti hactenus, & in antea, *importunitate* forsitan *impellente*, per eum suis literis, etiam desuper decernendis processibus, in *similes capellanos* recipiendi, nisi *Magistri & baccalaurei formati in Theologia, sive Doctores & Licentiati in jure canonico vel civili* fuerint, *adversus quos, virtutem redimentibus studiis, similis ambitionis suspicio non respondet*, prætextu literarum & receptionis earundem, ab hujusmodi jurisdictione superiorum & aliorum ordinariorum præfatorum nullatenus censeantur exemti, sed libere per illos juxta sanctiones canonicas corrigi possint & debeant, perinde in omnibus & per omnia, acsi literæ & processus hujusmodi, quorum etiam in hoc vigorem & subsistentiam protinus ademit, nullatenus (*ttt*) emanassent.

De Doctis est præjudicium virtutis.

Item voluit & ordinavit, quod gratiæ de *Capellanatu Apostolicæ sedis*, quibuscunque personis concedendæ, nisi constet, seu constare possit de earundem personarum expresso consensu, nullius existant roboris vel momenti.

De Capellanatu Apostolicæ sedis.

Item, quod in quibuscunque literis super gratiis beneficialibus in bulla per unum ex lectoribus scribatur, *in plica literæ* post taxam, dies *mensis* per *Calendas Nonas vel Idus*, & deinde *in registro* scribatur dies mensis & annus modo consimili. Et hujusmodi literæ de registro tradantur parti. Et quod super hoc lectores & registratores, & eorum clerici, *præstent in manibus Vice-Cancellarii juramentum.* Et quod hujusmodi scripturæ stetur, & plena fides adhibeatur in judicio, in Romana curia & extra.

De expediendis literis Apostolicis.

Item voluit & ordinavit, quod nullus vigore gratiæ expectativæ, ab ipso impetratæ vel impetrandæ, possit acceptare beneficia, dispositioni suæ vel sedi Apostolicæ quomodolibet reservata, *etiamsi expectans habeat clausulam in genere vel in specie, quod beneficia hujusmodi acceptare possit*, & de illis facere provideri, aut quid simile in effectu.

Item voluit & ordinavit, quod *literæ expectativæ super hospitalibus, leprosoriis, Xenodochiis*, & aliis *piis locis*, quæ pro hospitalitate tenenda sunt fundata, de cætero nullatenus expediantur, nisi talia sint, quæ sua fundatione consueverunt in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici signari.

De expectativis super hospitalibus, Xenodochiis.

Item voluit & ordinavit, quascunque *renunciationes, resignationes, cessiones & dimissiones*, de cætero fiendas per quoscunque, quos ad aliquam prælaturam promoveri vel assumi contigerit, de beneficiis quibuscunque Ecclesiasticis, secularibus & regularibus, curatis & non curatis, etiamsi canonicatus & præbendæ, dignitates, personatus & officia, aut alia quæcunque & qualiacunque existant, sive simpliciter seu ex causa permutationis, seu quavis alia, in Romana curia vel extra, in quorumcunque manibus, vel alias quovis modo inter ultimam vacationem prælaturæ hujusmodi & diem promotionis seu assumtionis suæ ad eandem, cum omnibus secutis & sequendis, exinde fore *nullas, invalidas & inefficaces*, nulla, invalida & inefficacia, & nullius roboris vel momenti, & pro infectis haberi.

De resignationibus beneficiorum sacrorum.

Item, *si quis in infirmitate* constitutus *resignaverit* aliquod beneficium, ubicunque, etiam in Romana curia sive extra, causa permutationis, sive simpliciter, postea *infra XX. dies de illa infirmitate decesserit*, talis resignatio non valeat, & sit omnino irrita, cum secutis ex eadem. Et *tale beneficium censeatur vacare per obitum ipsius resignantis.*

De resignatione in morbo.

Item, ut in habendis beneficiis Ecclesiasticis *fraudes evitentur*, servetur *conscientia puritas, & ambitionis via ambitiosa præcludatur.*

Fraudes fugiendæ. Conscientia pura servanda. Ambitio vitanda.

Item Dominus noster declaravit, statuit, voluit & ordinavit, quod quæcunque gratiæ, de quibusvis beneficiis, etiam

(*sss*) In Vindobonensi scriptum *cepti*, pro quo in Lipsiensi clarius *recepti*, quod restitutum.

(*ttt*) Lectum quidem in Vindobonensi Codice *evanescent*, verum ex Lipsiensi melior lectio restituta.

iam secularibus & regularibus, cum cura vel sine cura, *vacantibus*, tanquam *per obitum*, quibusvis personis deinceps sub quacunq; data faciendæ, nisi tempore datæ gratiarum hujusmodi, *notitia vacationum* expositarum in gratiis ipsis, de locis apud quæ tunc vacaverint, *ad* dicti *Domini* nostri verosimiliter *potuerit devenire notitiam*, & quæcunque insecuta, nullius existant roboris vel momenti.

De unionibus ac incorporationibus Ecclesiarum.

Itẽ voluit, mandavit, & ordinavit, quod de cætero quibuscunq; impetrantib9 aliqua *beneficia Ecclesiastica uniri vel incorporari* cathedralibus vel collegiatis Ecclesiis seu monasteriis aut mensis Episcopalibus seu Abbatialibus, aut quibuscunque aliis beneficiis, tales impetrantes *teneantur exprimere verum valorem*, secundum communem æstimationem tam *beneficii* sic *uniendi*, quam etiam Ecclesiæ, monasterii aut mensæ, seu alterius beneficii, cui *unio* ipsa fieri debeat. Alioquin hujusmodi veniens nõ valeat, & literę super eis non expediantur. Et in talib' unionibus semper fiat *commissio* ad partes, & *oneretur conscientia illorum, quibus committeretur*. Et idem voluit observari, quando impetratur *confirmatio unionis jam facta*.

Forũ Ecclesiasticũ & civile non confundendum.

Item, cum clerici & Ecclesiasticæ personæ, suas *causas & querelas*, in his videlicet, quæ *de jure & consvetudine ad forum spectant Ecclesiasticum*, eo temere derelicto, secularibus judiciis submittere, seu partes sibi adversas ad forum de jure vetitum convenire vel trahere præsumant, gravibus proinde pœnis, tam spiritualibus, quam temporalibus, etiam jure disponente alligentur, quod tamen eorum plerique non sine propriæ salutis periculo dare videntur sæpius in contemtum: Idem Dominus noster voluit & ordinavit, quod, quicunque ex clericis seu personis eisdem de cætero talis præsumtionis reus extiterit, nisi de hoc in quibuscunque concessionibus & gratiis, per eum ab ipso Domino nostro impetrandis, adeò specialem & expressam mentionem faciat, quod etiam sibi super hoc oportune providere valeat, quod sine cautela salutis eo ipso omni commodo careat eorundem, ipsæmet concessiones, dispensationes & gratiæ totaliter inefficaces, nullius roboris vel momenti existant, & nihilominus pœnæ canonum contra tales locum habeant, & etiam declarentur.

Lites cum Cardinalibus & Ro. curiæ ministris, non nisi in curia Ro. esse componendas.

Item, ne de cætero Domini Cardinales aut personæ, apud sedem Apostolicam, Romanam videlicet curiam, aut Cardinales eosdem, familiaritatem, officium vel incolatum habentes, ab aliis, ut quandoque contingit, occasione vel prætextu beneficialium litium, distrahantur: Idem Dominus noster voluit & ordinavit, quod omnes & singulæ causæ beneficiales, contra quoscunque ex Cardinalibus seu personis eisdem, aut per eos quibuslibet personis de cætero movendæ, etiam si de sua natura ad dictam curiam legitime devolutæ, seu in ea tractandæ non fuerint, *apud sedem Apostolicam* prædictam *duntaxat*, apud quam competentia quoad id solum pateat eisdem, *tractari, ventilari, & finiri debeant*, nec in illis aliquis ex Cardinalibus, vel ex personis eisdem alibi conveniri possit invitus: Qvod si forsan aliquos processus in contrarium fieri contingat, ipsi cum omnibus secutis irriti prorsus habeantur & inanes, non obstantibus privilegiis & indulgentiis Apostolicis, ac aliis contrariis quibuscunque.

De Justitia.

Appellantes a sententia in Ro. curia lata, procuratoriũ suum probent.

Item voluit & mandavit, quod *appellans* quicunque *procuratorio nomine à quavis sententia in Romana curia pro tempore lata*, se in exhibitione mandati sufficienter super hoc, de quo se docere proponit, judici approbet. Aliàs si jus hujusmodi faciendi infra tempus sibi per ipsum judicem super hoc statuendum defecerit, quamvis ille qui pro hujusmodi appellatione interposita extiterit, postmodum approbaret eandem, nisi de convictis personis sit, vel aliàs legitimam excusationem allegaret, per eundem judicem falsi procuratoris pœna percellatur, vel à procurationis officio in Romana curia perpetuo, vel ad aliquod tempus longum, sicuti ipsi judici videbitur, repellatur, seu in XX.

vel citra, non cum X. descendendo, florenorum auri sumâ, parte unâ in capellaniam auditoris palatii Apostolici, & alia medietate in pauperum usus convertendâ, multetur, nullo sibi super hoc appellationis diffugio quomodolibet profuturo.

Item voluit, & mandavit, quod nullus judex ubilibet constitutus in causis & litibus, etiam per appellationem pendentibus indecisis, ad instantiam cujusvis, proprio aut procuratorio nomine, etiam juris ad jus in beneficio quocunque, si & postquam hujusmodi jus ex persona collitigantis qualitercunq; vacaverit, se *surrogari* petentis, ad hujusmodi faciendam *surrogationem* quomolibet procedat, nisi pro parte surrogandi autoritate, saltem de aliquo colorato & verosimiliter per eum prius habito titulo fides præstetur legitima, aut quod talem causam non malitiose vel fraudulenter, sed pura & bona conscientia instituit: Super hoc ipsi *judici*, verosimilibus spondentibus conjecturis, *corporale præstetur juramentum*: Quidquid autem secus factum extiterit, cum insecutis quibuslibet, nullius existat firmitatis.

De surrogationibus.

Item voluit & ordinavit, quod deinceps *causæ* quæcunque *auditorum causarum palatii Apostolici* vel eorum *notariorum*, nequeant eorum inimicis adversariis, alicui ex auditoribus dicti palatii, vel eorum loca tenenti committi, alioquin processus in contrarium habiti nulla subsistant firmitate.

Item voluit, & ordinavit, quod, si aliqui *debitores* ratione debitorum *se submiserint* districtui seu *coërcitioni cameræ Apostolicæ temporalis Avinionensis* & aliarum curiarum Romanæ curiæ, & Avinionensis civitatis, ad conficiendum debita hujusmodi coram auditore & judicibus earundem curiarum, certos procuratores constituerint, quod si debitores ipsi in dicta Romana curia fuerint præsentes, & eis non vocatis, iidem procuratores debita hujusmodi confiterentur coram eisdem auditoribus & judicibus, confessiones hujusmodi nullius sint roboris vel momenti.

Item voluit & ordinavit, quod *nullus judex* ordinarius vel delegatus, quacunque autoritate fungatur, *possit aliquem de Auditoribus*, præsentibus & futuris, *in Romana curia* commorantibus, *suspendere* vel *excommunicare* quacunque ratione vel causa, etiam si voluntarie se submiserint, excepto Camerario, qui possit contra eum vel eos, si & quando ei videbitur, Ecclesiasticam exercere censuram.

Item statuit, voluit & ordinavit, quod de cætero nulli ad *officium notariatus audientiæ causarum*, seu etiam *curiæ cameræ Apostolicæ* admittantur, nisi primitus *per diligentem examinationem Vice-Cancellarii vel ejus commissarii* ad illud idonei reperti fuerint, & qui etiam saltem xxv. annum suæ ætatis teneant: Quod omnes *Notarii audientiæ & curiæ cameræ* prædictarum, præsentes & futuri, *per se ipsos hujusmodi sua officia exerceant*, alioquin illis omnino careant, nec deinceps per suos Auditores admittantur: Quodque nullus ex prædictis ipsum notariatus officium in audientia causarum & curia cameræ Apostolicæ hujusmodi insimul valeat exercere.

Sanctissimus in Christo pater & Dominus noster, DOMINUS MARTINUS, divina providentia PAPA QVINTUS, *die XI. mensis Decembris*, pontificatus sui anno primo, voluit & ordinavit, quod omnes & singuli, cum quibus hactenus per sedem Apostolicam, seu ejus autoritate, *super pluribus incompatibilibus beneficiis Ecclesiasticis*, etiam in vicem perpetuo vel ad tempora obtinendis, *dispensatum* extitit, & quæ jam ab eo obtinuerint, vel inposterum obtinebunt, quascunque gratias de beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel certo modo vacaturis, si *in Theologia Magistri vel Baccalaurei formati, aut in jure canonico vel civili Doctores, seu cum rigore examinis Licentiati, vel ex utroque parente nobiles* existant, illa, quæ *ultra duo*: Si vero *aliter* in eisdem studiis *graduati*, aut *in medicina*, vel *in artibus Magistri* fuerint, illa, quæ *ultra unum*, habeant vel habent *incompatibilia*, infra annum à tempore possessionis pacificæ beneficiorum, eis ex gratiis eisdem competentium, simpliciter, vel ex causa permutationis pro aliis

Nova constitutio Martini V. de beneficiis incompatibilibus, ANNO 1417. d. 11. Dec. Constantiæ facta.

aliis compatibilibus: *Cæteri* vero *graduati* vel *ignobiles* qvicunqve, incompatibilia, unicum duntaxat incompatibile transcendentia, in eventum similis assecutionis realiter & omnino dimittere teneantur, dispensationibus prædictis in contrarium minime profuturis: *Familiaribus* tamen ipsius Domini nostri, & *officialibus* dictæ *sedis*, actu & continue suis officiis insistentibus, *nepotibus* Dominorum Cardinalium, magnorum baronum, & supra, filiis & nepotibus, duntaxat exceptis.

De pluralitate beneficiorũ.

Item voluit, qvod circa gratias beneficiales per eum factas & fiendas talis moderatio *circa pluralitatem* vel excessum *beneficiorum* obtentorum vel obtinendorum servetur, qvod *Magistri & Baccalaurei formati, Doctores ac Licentiati*, nec non *nobiles* præfati, ultra CCCC: Cæteri vero *aliter*, ut supra, *graduati*, ultra CCL: Nec non simplices, seu *non graduati vel ignobiles* prædicti ultra C. libras Turonensium parvorum, aut alterius æqvivalentis monetæ, tam in obtentis, quam in quibuscunqve ex gratiis eisdem conseqvendis beneficiis, nullatenus valeant retinere, etiam expeditione literarum, ut reliqva omnia, dimittenda: Duntaxat exceptis *familiaribus & officialibus* Domini nostri *Papæ*, actu & continuo suis officiis insistentibus, Dominorumqve *Cardinalium nepotibus*, qui sub hac ordinatione nullatenus includantur.

Item voluit & ordinavit idem Dominus noster, quod, ubi *pro personis diversis*, super aliquo beneficio Ecclesiastico vacante aut certo modo vacaturo, *sub ejusdem diei data*, diversæ per eum, sive de suo mandato, concessiones aut gratiæ factæ appareant, is, cui gratia *proprio motu* facta fuerit, reliquis omnibus, sub *simili motu non habentibus*: Si vero per aliam signationem literæ fuerint, tunc *graduatus non graduato*: Et inter graduatos *magis graduatus*: Professor [forte *possessor*] quoq;, saltem collegiato titulo, non tamen spoliator, aut institutus per eum, qui potuit scire eum non debere instruere, sive causam possidendi conferre, *non possessori*: Et contrariis qualitatib' seu aliis, ceteris paribus: Præsens *venturo* ab ea *absenti*: ac *oriundus* civitatis & diœceseos, in qua hujusmodi beneficium consistat, alteri *non oriundo*: Et *nullum habens beneficium*, *habenti*; In dicti beneficii assecutione *præferatur*, nisi super hoc idem Dominus noster specialius duxerit ordinandum.

Item ut *calumniatores execrabiles*, quibus per *abusus Romanæ curiæ* datum alimentum, ne contagione serpente seges calescat infecta, *pœnarum* etiam dignis coëmptis *aculeis*, motus improbi exactivis, *reprimantur*, Præfatus Dominus noster ipsius curiæ gloriam obfuscantes, Zizaniæ satores, eliminare contendit: Omnes & singulos, qui *alicujus nominis figmento* supplicationem sive petitionem quamcunque, gratiam, vel justitiam continentem, *surripere*, aut quo minus illa in lucem prodeat, cursui destinato debito quanquam supplicanti eam ut antea *subtrahere* præsumserit, *excommunicationis sententiæ*, & si contra eos super hoc instituto judicio reperti legitime extiterint diversa beneficia Ecclesiastica obtinere, cujuslibet illorum, quæ ultimo assecuti fuere, *privationis*, non beneficiatos verò *inhabilitationis* ad quæcunque Ecclesiastica beneficia imposterum obtinenda, *pœnæ subjiciendo*: Nihilominus emergentium forsitan aliàs scandalorum supprimendis præcipitiis, nudo pacis fomento *carceris acrimoniis* unius mensis spatio absque spe veniæ quanto citius *mancipando* &c.